Lietas Nr.C31309013
Lietas arhīva Nr. C-0209-16/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016.gada 26.septembrī

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa: tiesnese S.Cīrule,
ar tiesas sēžu sekretāri E.Kārkliņu,
Baložu ielā 14, 2016.gada 12.septembrī, piedaloties abiem prasītājiem atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ un /pers. B/ prasībā pret /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ par īres līguma izbeigšanu un izlikšanu no dzīvojamām telpām bez citas dzīvesvietas ierādīšanas, solidāra parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2013.gada 21.janvārī prasītāji /pers. A/ un /pers. B/ cēluši tiesā prasību pret atbildētājiem /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/, kurā, pamatojoties uz likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 2., 9., 10.pantu, 28.^{2} panta pirmās daļas 1.,2.punktu, otro daļu, Satversmes 105.pantu, lūgts: 1) izbeigt 2006.gada 1.jūnija dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/ īres līgumu un izlikt atbildētājus un no viņiem atkarīgo personu nepilngadīgo /pers. G/ no dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/, bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas; 2) piedzīt solidāri no atbildētājiem par labu prasītājiem parādu Ls 907,20 (īres maksas parāds Ls 453, 60; līgumsods 453,60, kā arī tiesāšanās izdevumus; 3) noteikt prasītāju tiesības saņemt no atbildētājiem solidāri likumiskos procentus no parāda pamatsummas Ls 453,60, līdz sprieduma pilnīgai izpildei vai dienai, kad nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Prasības pieteikumā minēts, ka prasītāji ir nekustamā īpašuma /adrese/ kopīpašnieki, kuri kā izīrētāji ar atbildētāju /pers. C/ kā īrnieku 2006.gada 1.jūnijā noslēdza dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/, uz laiku līdz 2099.gada 1.jūnijam.

Sākotnēji dzīvojamās telpas īres līguma 3.1.punktā pielīgta īres maksa – Ls 1 par vienu kvadrātmetru platības.

Vēlāk īres līgums grozīts, kopš 2007.gada 1.oktobra paredzot īres maksu – Ls 1,80 par vienu kvadrātmetru platības.

Atbildētājiem nodrošinātas tiesības lietot izīrēto dzīvojamo platību, bet viņi nemaksā ne īres maksu, ne pamatpakalpojumus, kā rezultātā parāds par minētajiem pakalpojumiem, izveidojies vairāk, kā par trim mēnešiem.

2012.gada 4.septembrī atbildētājam /pers. C/ personīgi pret parakstu izsniegts paziņojums par dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/, īres līguma izbeigšanu un dzīvojamās telpas atbrīvošanu.

2012.gada 7.septembrī oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicēts paziņojums visiem atbildētājiem nokārtot savas saistības.

2012.gada 9.septembrī atbildētājiem /pers. D/ un /pers. E/ ierakstītā sūtījumā nosūtīts paziņojums par dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/, īres līguma izbeigšanu un dzīvojamās telpas atbrīvošanu.

Atbildētāji pārtraukuši veikt apmaksu pilnībā un turpina lietot dzīvojamās telpas bez maksas. Par laika periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 18.oktobrim aprēķināts īres maksas parāds Ls 453, 60. Saskaņā ar dzīvojamās telpas īres līguma 3.8.punktu par laika periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 18.oktobrim aprēķināts līgumsods Ls 590,63, kas samazināts līdz pamatparāda apmēram.

[2] Atbildētāji tiesai rakstveida paskaidrojumus par celto prasību nav snieguši.

[3] Tiesas sēdē prasītāji /pers. B/ un /pers. A/ atteicās no prasības daļā, ar kuru lūgts izbeigt 2006.gada 1.jūnija dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/ īres līgumu un atbildētāju izlikšanu, par ko abi parakstījās sēdes protokola pielikumā.

Paskaidroja, ka jau 2013.gada beigās atbildētāji dzīvojamās telpas labprātīgi atbrīvojuši un par šiem jautājumiem vairs strīda nav.

Tāpat tiesas sēdē prasītāji /pers. B/ un /pers. A/ attiecās no prasības daļā, ar kuru lūgts piedzīt parādu no atbildētāja /pers. F/, par ko arī abi parakstījās sēdes protokola pielikumā.

Tiesas sēdē prasītāji /pers. B/ un /pers. A/ uzturēja prasību daļā par solidāru īres parāda piedziņu 645,41 *euro* apmērā no atbildētājiem /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/, kā arī par līgumsoda piedziņu 645,41 *euro* apmērā.

Atbildētāji/pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ uz tiesas sēdi nav ieradušies, par neierašanās iemesliem tiesai ziņu nav. Par tiesas sēdes laiku un vietu atbildētājiem paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Tiesa nesaskatot pamatu lietas izskatīšanas atlikšanai, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 209. un 210.pantu, saskaņā ar šā likuma 156.panta pirmo daļu nolēma izskatīt lietu bez atbildētāju klātbūtnes.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, izvērtējusi lietas materiālus, uzklausījusi klātesošo prasītāju paskaidrojumus tiesas sēdē, atzīst, ka prasība uzturētajā daļā ir daļēji pamatota un apmierināma daļēji, bet neuzturētajā daļā tiesvedība izbeidzama sekojošu apsvērumu dēļ.

[5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja prasītājs atteicies no prasības.

Prasītāji /pers. B/ un /pers. A/ tiesas sēdē atteicās no prasības daļā, ar kuru lūgts izbeigt 2006.gada 1.jūnija dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/ īres līgumu un izlikt atbildētājus no minētās dzīvojamās telpas, par ko parakstījās sēdes protokola pielikumā.

Tāpat tiesas sēdē prasītāji /pers. B/ un /pers. A/ atteicās no prasības daļā, ar kuru lūgts piedzīt parādu no atbildētāja /pers. F/, jo viņš prasības

celšanas brīdī vēl nebija sasniedzis pilngadību, par ko arī parakstījās sēdes protokola pielikumā.

Tādejādi tiesvedība šajā prasības daļā izbeidzama.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Lietā nav strīda, ka prasītāji ir nekustamā īpašuma /adrese/ kopīpašnieki, kuri kā izīrētāji ar atbildētāju /pers. C/ kā īrnieku 2006.gada 1.jūnijā noslēdza dzīvojamās telpas Nr.17, /adrese/, uz laiku līdz 2099.gada 1.jūnijam.

Lietā nav strīda, ka minētās dzīvojamās telpās iemitināti arī /pers. C/ ģimenes locekļi – māte /pers. D/ un māsa /pers. E/ (*lietas 20.lapa*).

Lietā nav strīda, ka dzīvojamās telpas īres līguma 3.1.punktā pielīgta īres maksa – Ls 1 par vienu kvadrātmetru platības. Vēlāk īres līgums grozīts, kopš 2007.gada 1.oktobra paredzot īres maksu – Ls 1,80 par vienu kvadrātmetru platības (*lietas 19.- 22.lapa*).

[7] Prasītāji no atbildētājiem /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ lūguši solidāri piedzīt īres maksas parādu 645,41 *euro*, aprēķinātu par laika periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 18.oktobrim.

Likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 10.panta otrā daļa noteic, ka īrnieka ģimenes locekļiem ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā īrniekam. Pilngadīgajiem ģimenes locekļiem kopā ar īrnieku ir solidāra mantiskā atbildība par dzīvojamās telpas īres līguma saistībām.

No prasītāju paskaidrojumiem izriet, ka atbildētāji savas maksāšanas saistības pienācīgi nav pildījuši kopš 2012.gada janvāra. Komunālie maksājumi no atbildētājiem netiek prasīti.

Līdz lietas izskatīšanas dienai atbildētāji nav izmantojuši savas Civilprocesa likumā noteiktās tiesības – paskaidrojumus par prasības pieteikumu nav snieguši, tajā norādītos faktus nav apstrīdējuši, maksājumus apliecinošus dokumentus tiesā, kā to noteic Civillikuma 1838.panta pirmā daļa, nav iesnieguši, līdz ar to secināms, ka atbildētājiem nav pamatotu iebildumu pret prasību, un fakts, ka atbildētāji nav samaksājuši īres maksas parādu, atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta piektajai daļai atzīstams par pierādītu.

Līdz ar to tiesa neapšauba prasības pieteikumā norādītos apstākļus, un to, ka īres maksas parāds 645,41 *euro* apmērā nav samaksāts un piedzenams no atbildētājiem solidāri par labu prasītājiem.

[8] Prasītāji no atbildētājiem /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ lūguši solidāri piedzīt līgumsodu 645,41 *euro* apmērā, aprēķinātu par laika periodu no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 18.oktobrim.

Līgumsods aprēķināts, pamatojoties uz 2006.gada 1.jūnija dzīvojamās telpas īres līguma 3.8.punktu, kas noteic, ka gadījumā, ja īrnieks laikā nav veicis tam piekrītošos maksājumus saskaņā ar šo līgumu vai rēķiniem, tas maksā līgumsodu 1% apmērā no laikā nesamaksātās summas par katru nokavēto dienu.

Ievērojot Civillikuma 3.pantā noteikto, pušu attiecības par līgumsoda piedziņu izspriežamas saskaņā ar Civillikuma attiecīgajiem pantiem, kas bija spēkā uz līguma noslēgšanas dienu.

No Civillikuma 1720.panta (*redakcijā, kas bija spēkā līguma noslēgšanas brīdī*) izriet, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu: ja tieši tā bijis norunāts; ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā (2.punkts). Savukārt Civillikuma 1722. pants (*redakcijā, kas bija spēkā līguma noslēgšanas brīdī*) noteica, ka līgumsoda samaksa neatsvabina šā soda cietēju ne no procentiem vai augļiem, kas no viņa pienākas, ne no zaudējumu atlīdzības, ciktāl tie pārsniedz līgumsoda apmēru, ja vien nav tieši norunāts pretējais.

Civillikums līgumsoda apmēram līguma noslēgšanas laikā neparedzēja nekādus ierobežojumus, un tas bija atkarīgs tikai no līgumslēdzēju brīvas gribas.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka piedzenamā līgumsoda apmērs ir samazināms turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļas noteica, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Augstākās tiesas 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008 Senāts pievērsies līgumsoda jautājumu risinājumam atbilstoši mūsdienīgai civiltiesību izpratnei un pārvarot iesīkstējušu priekšstatu, ka likumā noteicošais ir tā burts, nevis jēga. Vispārīgā veidā tas Latvijā netiek noliegts. Uz to norādījis prof. V.Sinaiskis, rakstot, ka „tiesas lēmums jeb spriedums nozīmē realizācijas tiesības – piepildījušos taisnību" (*V.Sinaiskis. Personība un personiskās tiesības jaunajā Civillikumā. Rīga: TM Vēstnesis, Nr.2, TM izdevums, 1938, 251.lpp.*).

Līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās, sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu, par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips.

Tiesa, vērtējot pieprasītā līgumsoda apmēra samērīgumu un proporcionalitāti, ņem vērā soda samērīguma un taisnīguma principus.

Tiesas ieskatā līgumsods 645,41 *euro* apmērā konkrētajā situācijā ir nesamērīgs, jo sasniedz 100 % no pamatparāda summas. Tāpat tiesa ņem vērā, ka uz lietas izskatīšanas dienu arī likumdevējs jau izvērtējis līgumsoda samērīgumu un piemērošanu līgumattiecībās, Civillikuma 1716.panta trešajā daļā (*spēkā esošajā redakcijā*) atzīstot, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Protams, minētos grozījumus Civillikumā nevar tieši attiecināt uz šo lietu, taču ar minēto normatīvo aktu daudz izvērstāk un detalizētāk tiek risināti jautājumi par līgumsoda būtību un funkciju izpratni, lai pārmērīgi nesodītu parādnieku. Minētais liecina par likumdevēja vēlmi modernizēt līgumsoda institūtu un atspoguļo likumdevēja viedokli par taisnīgu un samērīgu līgumsoda apmēru.

Prasītāji nav norādījuši uz jebkādiem zaudējumiem, kas tiem nodarīti atbildētāju saistību neizpildes rezultātā.

Tiesas ieskatā par līgumā noteikto maksājumu termiņu un apmēru neievērošanu būtu uzskatāms par proporcionālu, samērīgu un taisnīgu līgumsods 10 % apmērā no parāda pamatsummas, tas ir, 64,54 *euro*.

Šādā apmērā prasība daļā par līgumsoda piedziņu ir apmierināma, bet daļā par līgumsoda piedziņu 580,87 *euro* apmērā prasība ir noraidāma.

[9] Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, prasītājai atzīstamas tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt solidāri likumiskos procentus – sešus no simta gadā (Civilprocesa likuma 1765.pants) no pamatparāda summas 645,41 *euro* apmērā.

[10] Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai no atbildētājiem solidāri piedzenami prasītājas /pers. B/ samaksātie tiesas izdevumi proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram – valsts nodeva 106,49 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 15,65 *euro*, kopā 122,14 *euro*.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un 42.pantam no atbildētājiem valsts ienākumos piespriežami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 41,73 *euro* apmērā, konkrēti no katra 13,91 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājiem nosakāms labprātīgas izpildes termiņš – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.pantu, 189.- 193.pantu, 195., 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda:

daļēji apmierināt /pers. B/ un /pers. A/ prasību pret /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ par īres maksas un līgumsoda piedziņu.

Piedzīt solidāri no atbildētājiem /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. E/, personas kods /personas kods/ un /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu prasītājiem /pers. B/, personas kods /personas kods/, un /pers. A/, personas kods /personas kods/, īres maksas parādu 645,41 *euro* (seši simti četrdesmit pieci *euro* un 41 cents) un līgumsodu 64,54 *euro* (sešdesmit četri *euro* un 54 centi).

Piedzīt solidāri no atbildētājiem /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. E/, personas kods /personas kods/, un /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu prasītājai /pers. B/, personas kods /personas kods/, prasītājas samaksātos tiesas izdevumus 122,14 *euro* (viens simts divdesmit divi *euro* un 14 centi).

Noteikt prasītājiem tiesības saņemt no atbildētājiem solidāri likumiskos 6% gadā no nesamaksātās galvenā parāda summas (645,41 *euro*) līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 580,87 *euro* piedziņu.

Izbeigt tiesvedību daļā par 2006.gada 1.jūnija dzīvojamās telpas īres līguma izbeigšanu un atbildētāju izlikšanu no dzīvojamās telpas, par parāda un līgumsoda piedziņu no atbildētāja /pers. F/.

Piedzīt no atbildētājiem /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. E/, personas kods /personas kods/, un /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 41,73 *euro* (četrdesmit viens *euro* un 73 cents) apmērā, konkrēti no katra atbildētāja 13,91 *euro,* kas iemaksājami kontā: Tiesu administrācija, Valsts kase, NMR 90001672316, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000, norādot iemaksas mērķi: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C31309013. Maksājumus apliecinoši dokumenti sprieduma labprātīgas izpildes termiņā iesniedzami Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas kancelejā.

Noteikt atbildētājiem termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese S.Cīrule